

U2.T.12.

MM PRST 19.3.2013

MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE

902

NACRT

**PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O STATUSU
PROGNANIKA I IZBJEGLICA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, ožujak 2013.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O STATUSU PROGNANIKA I IZBJEGLICA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama Zakona o statusu prognanika i izbjeglica (Narodne novine, broj 85/10 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Predloženim Zakonom usklađuje se Zakon o statusu prognanika i izbjeglica (Narodne novine, broj 96/93, 39/95, 29/99 i 128/99) s Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave, s Konačnim prijedlogom Zakona koji je Vlada Republike Hrvatske prihvatila na 80. sjednici, održanoj 13. ožujka 2013. godine, kojim se određeni poslovi iz nadležnosti Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije prenose u nadležnost Državnog ureda za stambeno zbrinjavanje.

Zakonom o statusu prognanika i izbjeglica (Narodne novine, broj 96/93, 39/95, 29/99 i 128/99) propisano je ostvarivanje prava osoba u statusu izbjeglica, prognanika i povratnika. U skladu s evidencijama Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u prosincu 1992. godine registrirano je 663 493 osobe u navedenim statusima (od toga 402 768 osoba u statusu izbjeglica, a 260 705 osoba u statusu prognanika), od kojih je do danas 999 osoba zadržalo utvrđeni status te ostvaruju određena prava (305 osoba u statusu prognanika, 585 osoba u statusu izbjeglica i 109 osoba u statusu povratnika). Također, s obzirom na vrijeme proteklo od posljednje revizije navedenih statusa, neophodno je provesti reviziju statusa svih evidentiranih osoba te ažuriranje baze podataka kojom sada upravlja Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Protekom vremena u kojem su se u razdoblju od donošenja Zakona 1993. godine utvrđivala prava na priznavanje statusa izbjeglica, prognanika i povratnika, te se u skladu s odredbama posebnog propisa nastojalo zbrinuti osobe u navedenim kategorijama, za osobe koje su evidentirane u bazama nadležnog tijela kao izbjeglice ili prognanici postoji potreba da se redefiniraju njihova prava, a navedeni statusi ne mogu se više utvrditi novim podnositeljima zahtjeva od stupanja na snagu izmjena Zakona 1999. godine. U slučaju utvrđivanja statusa povratnika navedeni proces povratka još je u tijeku, a planirano je njegovo okončanje provedbom Regionalnog stambenog programa. Slijedom navedenog, određene odredbe Zakona predlaže se brisati kao neprimjenjive, a osobe kojima su utvrđeni navedeni statusi potrebno je uspješno integrirati u zajednicu.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Predloženim izmjenama Zakona o statusu prognanika i izbjeglica redefinišu se pojmovi izbjeglice, prognanika i povratnika.

Također je na drugačiji način uređena nadležnost za rješavanje po podnesenim zahtjevima, tako da su za rješavanje u prvom stupnju nadležni uredi državne uprave u županijama, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba. U postupcima po podnesenim žalbama na rješenja donesena u prvom stupnju rješava u drugom stupnju Državni ured za stambeno zbrinjavanje. Protiv rješenja Državnog ureda za stambeno zbrinjavanje može se pokrenuti upravni spor. U određenim slučajevima propisano je u interesu stranke da uredi državne uprave u županijama, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba pokrene postupke po službenoj dužnosti. Predloženom izmjenom nadležnosti osigurati će se učinkovitost i stručnost u odlučivanju u upravnom području utvrđivanja statusnih prava izbjeglica, prognanika i povratnika.

Također je propisivanjem načina korištenja elektroničkih baza podataka o statusnim pravima navedenih kategorija osoba omogućena učinkovitija zaštita osobnih podataka sadržanih u bazama podataka kojom će upravljati Državni ured za stambeno zbrinjavanje, u skladu s predloženim zakonskim izmjenama.

Dana je ovlast čelniku Državnog ureda za stambeno zbrinjavanje za donošenje provedbenog propisa neophodnog za potpuno uređenje upravnog područja statusnih prava izbjeglica, prognanika i povratnika. Vlada Republike Hrvatske odlukom utvrđuje vrstu i visinu financijske potpore osobama s utvrđenim statusima u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Provedbom revizije utvrđenih statusa izbjeglica, prognanika i povratnika osigurava se ostvarivanje prava koje će se još jednom redefinirati donošenjem provedbenog propisa, a što je neophodno s obzirom na vrijeme proteklo od završetka Domovinskog rata. Svrha je predloženog omogućiti preostalom broju osoba koje u Republici Hrvatskoj nisu uspjele riješiti egzistencijalne probleme, stvaranje pretpostavki za njihovo rješavanje i integriranje u zajednicu.

Zajednički regionalni program o trajnim rješenjima za izbjeglice i interno raseljene osobe zajednička je inicijativa Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Crne Gore i Republike Srbije tj. partnerskih država, utemeljen na Zajedničkoj deklaraciji koju su potpisali ministri vanjskih poslova partnerskih država u Beogradu 2011. godine. Regionalni program sastoji se od četiri nacionalna stambena programa (iz četiri partnerske države). Cilj Programa je osigurati trajna stambena rješenja za oko 74.000 osoba tj. 27.000 kućanstava u petogodišnjem razdoblju, i to od 2013.-2017. godine, a sredstva potrebna za njegovu realizaciju iznose 584 milijuna eura. Programom upravlja Razvojna banka Vijeća Europe (CEB) pri kojoj je i osnovan Fond Regionalnog programa kroz koji će se donatorska sredstva alocirati partnerskim državama za projekte u okviru njihovih nacionalnih programa. Razvojna banka Vijeća Europe CEB je tajništvo Programa, upravitelj Fonda i financijska institucija. U travnju 2012. godine u Sarajevu je održana donatorska konferencija na kojoj su donatori prikupili sredstva za financiranje Programa u

visini od 260 milijuna eura, od kojih je najviše donirala Europska unija i to 230 milijuna eura. Ciljana skupina korisnika su osobe iz organiziranog smještaja te bivši nositelji stanarskog prava. U svrhu realizacije stambenog zbrinjavanja provedbom Regionalnog stambenog programa, Republika Hrvatska planira provoditi tri modela stambenog zbrinjavanja: izgradnju stambenih objekata, kupnju stanova na tržištu te rekonstrukciju doma za stare i nemoćne osobe.

Provedbom Regionalnog stambenog programa planira se u narednom razdoblju konačno riješiti pitanje osoba u navedenim statusima na području regije.

Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona

Planirani učinci provedbe predloženog Zakona su:

- precizno propisivanje prava i postupaka utvrđivanja statusnih prava izbjeglica, prognanika i povratnika pretpostavka je za točno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja, nepristranost u postupanju te stručnost u obavljanju poslova navedenog upravnog područja, kao i adekvatniju zaštitu prava stranaka;
- napredak u ispunjavanju zahtjeva obuhvaćenih provedbom monitoring procesa u postupku pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, za poglavlje 23. Pravosuđe i temeljna prava;
- racionalnije korištenje sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

Sredstva za ostvarivanje statusnih prava izbjeglica, prognanika i povratnika osiguravati će se godišnje u državnom proračunu Republike Hrvatske na poziciji Državnog ureda za stambeno zbrinjavanje.

Financijska sredstva za provedbu Regionalnog stambenog programa, s početkom provedbe 2013. godine, osigurati će se jednim dijelom u državnom proračunu Republike Hrvatske, dijelom iz donacija, u iznosu od 9,2 milijuna eura iz IPA programa Komponente I, a nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji iz strukturnih fondova.

Provedbom ostvarivanja statusnih prava izbjeglica, prognanika i povratnika, na način predložen ovim Zakonom, a posebno provedbom učinkovitijeg i stručnijeg zbrinjavanja i nadzora, očekuje se na racionalniji način osigurati korištenje sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku predlaže se u skladu s odredbom članka 159. Poslovnika Hrvatskog sabora, vezano uz provedbu monitoring procesa u postupku pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, za poglavlje 23. Pravosuđe i temeljna prava, te u svrhu provedbe navedenog Regionalnog stambenog programa u petogodišnjem

razdoblju od 2013.-2017. godine, od posebnog značaja za konačno rješavanje problema
odnosnog upravnog područja na području regije, što ocjenjujemo opravdanim državnim
razlogom.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O STATUSU PROGNANIKA I IZBJEGLICA

Članak 1.

U Zakonu o statusu prognanika i izbjeglica (Narodne novine, broj 96/93, 39/95, 29/99 i 128/99), naziv poglavlja iznad članka briše se, a članak 1. mijenja se i glasi:

„Članak 1.

Republika Hrvatska osigurava ovisno o mogućnostima odgovarajuću skrb osobama kojima u skladu s odredbama ovoga Zakona priznat status prognanika, izbjeglice ili povratnika.“

Članak 2.

Članak 2. mijenja se i glasi:

„Članak 2.

Prognanici, izbjeglice i povratnici su osobe registrirane u bazama podataka nadležnih tijela za statusna prava izbjeglica, prognanika i povratnika prije stupanja na snagu ovoga Zakona, kojima nije utvrđen prestanak statusa do dana stupanja ovoga Zakona na snagu.

Povratnički status može se utvrditi osobama koje su prebivale na području Republike Hrvatske do 8. listopada 1991. godine te napustile svoj dom odnosno mjesto prebivališta tijekom Domovinskog rata kao izbjeglice ili prognanici, kao i članovima njihovih obitelji u skladu s odredbama posebnog propisa o obiteljskim odnosima, a koje su se vratile na navedeno područje s namjerom da na navedenom području trajno žive, u trajanju od šest mjeseci od dana povratka.

Osobe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka utvrđena prava dokazuju važećom ispravom – kartonom izdanim od nadležnog tijela, ovjerenim jednom mjesečno od ureda državne uprave u županiji, odnosno nadležnog upravnog tijela Grada Zagreba nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.“

Članak 3.

Članak 3. mijenja se i glasi:

„Članak 3.

Prava iz ovoga Zakona ne mogu ostvarivati osobe:

1. koje su pravomoćno osuđene za kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva,
2. koje su pravomoćno osuđene za kaznena djela protiv Republike Hrvatske,
3. protiv kojih je pokrenut postupak za kaznena djela protiv Republike Hrvatske do pravomoćnosti sudske odluke.

Prava iz ovoga Zakona ne može ostvarivati osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo opisano člankom 3. stavkom 1. Zakona o općem oprost.

Za osobu protiv koje je podignuta pravomoćna optužnica za kazneno djelo opisano člankom 3. stavkom 1. Zakona o općem oprostima ostvarivanja prava iz ovoga Zakona odgađaju se do pravomoćnosti sudske odluke.

Pravo na isplatu financijske potpore iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona ne mogu ostvarivati osobe koje primaju pomoć za uzdržavanje u skladu s posebnim propisom o socijalnoj skrbi.“.

Članak 4.

Članak 4. mijenja se i glasi:

„Članak 4.

Prestanak statusnih prava izbjeglica, prognanika i povratnika utvrđenih na temelju ovoga Zakona, utvrđuje se:

- a) za izbjeglice:
  - stjecanjem državljanstva Republike Hrvatske,
  - odobrenjem privremenog, odnosno stalnog boravka na području Republike Hrvatske,
  - na prijedlog drugih javnopravnih tijela u Republici Hrvatskoj, u provođenju postupaka iz njihove nadležnosti;
- b) za prognanike:
  - dobrovoljno, davanjem izjave o odricanju od statusa,
  - u organiziranom smještaju, ako odbiju ponuđeni smještaj na temelju utvrđenog prava na stambeno zbrinjavanje u skladu s odredbama posebnog propisa o stambenom zbrinjavanju,
  - ako su stambeno zbrinuti na drugi način ili su u mogućnosti da osiguraju vlastito stambeno zbrinjavanje,
  - ako u propisanom roku u skladu s odredbama posebnog propisa o obnovi nisu podnijeli zahtjev za obnovu, utvrđeno je da ne ostvaruju pravo na obnovu ili je obnova završena;
- c) za povratnike:
  - protekom roka za koji su prava utvrđena,
  - ako odbiju ponuđeni smještaj na temelju utvrđenog prava na stambeno zbrinjavanje, u skladu s odredbama posebnog propisa o stambenom zbrinjavanju,
  - ako su stambeno zbrinuti na drugi način ili su u mogućnosti da osiguraju vlastito stambeno zbrinjavanje.“.

Članak 5.

Članak 5. mijenja se i glasi:

„Članak 5.

U postupcima po podnesenim zahtjevima za utvrđivanje statusnih prava izbjeglica, prognanika i povratnika u skladu s odredbama ovoga Zakona rješavaju u prvom stupnju uredi državne uprave u županijama, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba.

U postupcima po podnesenim žalbama na rješenja iz stavka 1. ovoga članka rješava u drugom stupnju Državni ured za stambeno zbrinjavanje.

Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka može se pokrenuti upravni spor.

Tijela nadležna za rješavanje u postupcima propisanim ovim Zakonom ovlaštena su po službenoj dužnosti zatražiti podatke iz službenih evidencija drugih nadležnih tijela.“.

Članak 6.

Članak 6. mijenja se i glasi:

„Članak 6.

Po podnošenju zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskih prava po posebnom propisu o stambenom zbrinjavanju, uredi državne uprave u županijama, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba po službenoj dužnosti pokreću postupak za utvrđivanje prava na status povratnika podnositelja zahtjeva i članova njihovih obitelji po posebnom propisu o obiteljskim odnosima.

U slučaju prognanika i članova njihovih obitelji koji imaju utvrđeno pravo na status prognanika, nakon obavljenog tehničkog pregleda u postupku ostvarivanja prava po posebnom propisu o obnovi, po obavijesti Državnog ureda za stambeno zbrinjavanje, uredi državne uprave u županijama, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba po službenoj dužnosti pokreću postupak za utvrđivanje prava na status povratnika u trajanju od šest mjeseci od navedenog tehničkog pregleda.

Po podnesenim zahtjevima osoba koje nisu podnijele zahtjev za stambeno zbrinjavanje po posebnom propisu, a radi se o spontanom povratku osoba koje su prebivale na području Republike Hrvatske do 8. listopada 1991. godine, Državni ured za stambeno zbrinjavanje izdaje potvrdu o evidentiranom povratku, na temelju uvida u bazu podataka iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona, a ukoliko navedene osobe zahtijevaju priznanje statusa povratnika, po podnesenom zahtjevu uredi državne uprave u županijama, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba rješavaju u upravnom postupku.“.

Članak 7.

Članak 7. mijenja se i glasi:

„Članak 7.

Državni ured za stambeno zbrinjavanje ustrojava i upravlja elektroničkom bazom podataka o statusnim pravima izbjeglica, prognanika i povratnika.

Državni ured za stambeno zbrinjavanje osigurava zaštitu podataka iz stavka 1. ovoga članka, u skladu s posebnim propisima o zaštiti podataka, te njihovu dostupnost samo uz obrazloženi zahtjev.“.

Članak 8.

Članak 8. mijenja se i glasi:

„Članak 8.

Čelnik Državnog ureda za stambeno zbrinjavanje pravilnikom propisuje uvjete za utvrđivanje statusa i gubitak statusa te sadržaj, opseg i način ostvarivanja prava osoba kojima je utvrđen status izbjeglice, prognanika odnosno povratnika, kao i postupak provedbe revizije iz članka 11. stavka 1. ovoga Zakona.

Vlada Republike Hrvatske odlukom utvrđuje vrstu i visinu financijske potpore osobama s utvrđenim statusima u skladu s odredbama ovoga Zakona.“

Članak 9.

Članak 9. mijenja se i glasi:

„Članak 9.

Državni ured za stambeno zbrinjavanje nadležan je za upravljanje organiziranim smještajima za osobe iz članka 2. ovoga Zakona, koje se prioritetno stambeno zbrinjavaju provedbom planova stambenog zbrinjavanja, u skladu s posebnim propisom o stambenom zbrinjavanju.

Državni ured za stambeno zbrinjavanje u suradnji s Ministarstvom socijalne politike i mladih osigurava smještaj za stare i nemoćne osobe iz stavka 1. ovoga članka, u skladu s posebnim propisima iz sustava socijalne skrbi.

Osobe iz članka 2. ovoga Zakona ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu i osiguranje, u skladu s posebnim propisima o zdravstvenoj zaštiti i osiguranju.“

Članak 10.

Nazivi poglavlja iznad članaka i članci 10. do 24.a brišu se.

Članak 11.

Osobe koje su stekle određena prava u skladu s odredbama Zakona o statusu prognanika i izbjeglica (Narodne novine, broj 96/93, 39/95, 29/99 i 128/99) zadržavaju stečena prava do revizije statusa koju će provesti uredi državne uprave u županijama, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba u roku 60 dana od dana stupanja na snagu pravilnika iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona.

Po podnesenim zahtjevima za utvrđivanje prava povratnika neriješenim do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, uredi državne uprave u županijama odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba rješavati će u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 12.

Pravilnik iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona čelnik Državnog ureda za stambeno zbrinjavanje donijet će u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odluku iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona Vlada Republike Hrvatske donijet će u roku 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 13.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona uredi državne uprave u županijama i nadležno upravno tijelo Grada Zagreba preuzimaju od Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije dio poslova koji se odnose na rješavanje u prvom stupnju o statusnim pravima izbjeglica, prognanika i povratnika u skladu s odredbama ovoga Zakona, te opremu, pismohranu i drugu dokumentaciju, sredstva za rad, financijska sredstva te prava i obveze, razmjerno preuzetim poslovima, kao i državne službenike i namještenike zatečene na preuzetim poslovima.

Čelnici tijela iz stavka 1. ovoga članka dužni su uskladiti pravilnike o unutarnjem redu prema odredbama ovoga Zakona, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 14.

Ovaj Zakona stupa na snagu 1. svibnja 2013. godine.

OBRAZLOŽENJE UZ ČLANKE

Uz članak 1.

Ovim člankom propisuje se da Republika Hrvatska osigurava ovisno o mogućnostima odgovarajuću skrb osobama kojima u skladu s odredbama ovoga Zakona priznat status prognanika, izbjeglice ili povratnika.

Uz članak 2.

Ovim člankom redefinira se status izbjeglice, prognanika i povratnika. U odnosu na status izbjeglica i prognanika, koje nije bilo moguće priznavati nakon stupanja na snagu izmjena i dopuna Zakona o statusu prognanika i izbjeglica 1999. godine, navedena prava priznaju se svim osobama registriranim u bazama podataka nadležnih tijela za statusna prava izbjeglica, prognanika i povratnika, kojima nije utvrđen prestanak statusa do dana stupanja ovoga Zakona na snagu. Osobe s priznatim statusima utvrđena prava dokazuju važećom ispravom – kartonom izdanim od nadležnog tijela, ovjerenim jednom mjesečno od ureda državne uprave u županiji, odnosno nadležnog upravnog tijela Grada Zagreba nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 3.

Ovim člankom propisano je da prava iz ovoga Zakona ne mogu ostvarivati osobe pravomoćno osuđene za kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva te za kaznena djela protiv Republike Hrvatske, kao niti one protiv kojih je pokrenut postupak za kaznena djela protiv Republike Hrvatske do pravomoćnosti sudske odluke. Također, prava iz ovoga Zakona ne može ostvarivati osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo opisano člankom 3. stavkom 1. Zakona o općem oprost. Za osobu protiv koje je podignuta pravomoćna optužnica za kazneno djelo opisano člankom 3. stavkom 1. Zakona o općem oprost. ostvarivanja prava iz ovoga Zakona odgađaju se do pravomoćnosti sudske odluke. Pravo na isplatu financijske potpore iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona ne mogu ostvarivati osobe koje primaju pomoć za uzdržavanje u skladu s posebnim propisom o socijalnoj skrbi.

Uz članak 4.

Ovim člankom utvrđuju se uvjeti za utvrđivanje prestanka statusnih prava izbjeglica, prognanika i povratnika utvrđena na temelju ovoga Zakona.

Uz članak 5.

Ovim člankom utvrđena je nadležnost za postupanje po podnesenim zahtjevima za utvrđivanje statusnih prava izbjeglica, prognanika i povratnika u skladu s odredbama ovoga Zakona, tako da u prvom stupnju rješavaju uredi državne uprave u županijama, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba, a u drugom stupnju Državni ured za stambeno zbrinjavanje. Protiv rješenja donesenih u drugom stupnju može se pokrenuti upravni spor. Tijela nadležna za rješavanje u postupcima propisanim ovim Zakonom ovlaštena su po službenoj dužnosti zatražiti podatke iz službenih evidencija drugih nadležnih tijela.

Uz članak 6.

Ovim člankom propisani su slučajevi u kojima uredi državne uprave u županijama, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba po službenoj dužnosti pokreću postupak za utvrđivanje prava na status povratnika podnositelja zahtjeva i članova njihovih obitelji. Po podnesenim zahtjevima osoba koje nisu podnijele zahtjev za stambeno zbrinjavanje po posebnom propisu, a radi se o spontanom povratku osoba koje su prebivale na području Republike Hrvatske do 8. listopada 1991. godine, Državni ured za stambeno zbrinjavanje izdaje potvrdu o evidentiranom povratku, na temelju uvida u bazu podataka iz članka 7. Zakona, a ukoliko navedene osobe zahtijevaju priznanje statusa povratnika, po podnesenom zahtjevu uredi državne uprave, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba rješavaju u upravnom postupku.

Uz članak 7.

Ovim člankom Državni ured za stambeno zbrinjavanje ovlašćuje se za ustrojavanje i upravljanje elektroničkom bazom podataka o statusnim pravima izbjeglica, prognanika i povratnika, te se obvezuje osiguravati zaštitu podataka sadržanih u navedenoj bazi, u skladu s posebnim propisima o zaštiti podataka, te njihovu dostupnost samo uz obrazloženi zahtjev.

Uz članak 8.

Ovim člankom čelnik Državnog ureda za stambeno zbrinjavanje ovlašćuje se pravilnikom propisati uvjete za utvrđivanje statusa i gubitak statusa te sadržaj, opseg i način ostvarivanja prava osoba kojima je utvrđen status izbjeglice, prognanika odnosno povratnika, kao i postupak provedbe revizije iz članka 11. stavka 1. ovoga Zakona. Vlada Republike Hrvatske ovlašćuje se odlukom utvrditi vrstu i visinu financijske potpore osobama s utvrđenim statusima u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 9.

Ovim člankom određena je nadležnost Državnog ureda za stambeno zbrinjavanje za upravljanje organiziranim smještajima za osobe iz članka 2. Zakona, koje se prioritarno stambeno zbrinjavaju u skladu s planovima stambenog zbrinjavanja donesenim po posebnom propisu o stambenom zbrinjavanju. Državni ured za stambeno zbrinjavanje u suradnji s Ministarstvom socijalne politike i mladih osigurava smještaj za stare i nemoćne osobe u skladu s posebnim propisima o socijalnoj zaštiti. Osobe kojima je priznat status u skladu s odredbama ovoga Zakona ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu i osiguranje u skladu s posebnim propisima o zdravstvenoj zaštiti i osiguranju.

Uz članak 10.

Predloženim člankom brišu se neprimjenjivi članci 10. do 24.a Zakona. Protekom vremena u kojem su se u razdoblju od donošenja Zakona 1993. godine utvrđivala prava na priznavanje statusa izbjeglica, prognanika i povratnika, te u skladu s odredbama posebnog propisa nastojalo zbrinuti osobe u navedenim kategorijama, za osobe koje su evidentirane u bazama nadležnog tijela kao izbjeglice ili prognanici postoji potreba da se redefiniraju njihova prava, a navedeni statusi ne mogu se više utvrditi novim podnositeljima zahtjeva

od stupanja na snagu izmjena Zakona 1999. godine. U slučaju utvrđivanja statusa povratnika navedeni proces povratka još je u tijeku, a planirano je njegovo okončanje provedbom Regionalnog stambenog programa. Slijedom navedenog, određene odredbe Zakona kojima je uređeno postupanje nadležnih tijela te prava i obveze osoba kojima je bio priznat status u skladu s odredbama ovoga Zakona, a koje su se primjenjivale u vrijeme Domovinskog rata, vojnih akcija oslobađanja okupiranog teritorija Republike Hrvatske i tijekom procesa mirne reintegracije predlaže se brisati kao neprimjenjive, jer je i broj osoba u statusima s nekadašnjih preko 600 000 sveden na 999 osoba, a osobe kojima za koje se još nisu ostvarile pretpostavke za utvrđivanje prestanka statusa potrebno je uspješno integrirati u zajednicu. U navedenu svrhu, posebnim propisom o stambenom zbrinjavanju kojim je utvrđeno prioritarno zbrinjavanje određenih kategorija korisnika uz planiranje zatvaranja preostalih objekata organiziranog smještaja, provedbom Regionalnog stambenog programa u narednom razdoblju, te u suradnji s Ministarstvom socijalne politike i mladih i Ministarstvom unutarnjih poslova planira se konačno riješiti zbrinjavanje osoba na koje se primjenjuje ovaj Zakon.

Uz članak 11.

Ovim je člankom predloženo da osobe koje su stekle određena prava u skladu s odredbama Zakona o statusu prognanika i izbjeglica („Narodne novine“, broj 96/93, 39/95, 29/99 i 128/99) zadržavaju stečena prava do revizije statusa koju će provesti uredi državne uprave u županijama odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu pravilnika iz članka 8. stavka 1. Zakona. Po podnesenim zahtjevima za utvrđivanje prava povratnika neriješenim do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, uredi državne uprave u županijama odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba rješavati će u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 12.

Ovim je člankom ovlašten čelnik Državnog ureda za stambeno zbrinjavanje na donošenje provedbenog propisa u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Odluku iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona Vlada Republike Hrvatske donijet će u roku 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 13.

Ovim su člankom propisane prijelazne odredbe vezano uz preuzimanje od Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije dijela poslova, pismohrane i druge dokumentacije, sredstava za rad, financijskih sredstava te prava i obveza, razmjerno preuzetim poslovima, kao i državnih službenika i namještenika zatečenih na preuzetim poslovima, u urede državne uprave u županijama, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba.

Uz članak 14.

Ovim člankom propisano je stupanje na snagu ovoga Zakona.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

ZAKON

O STATUSU PROGNANIKA I IZBJEGLICA

(Narodne novine, broj 96/93, 39/95, 29/99 i 128/99))

Članak 1.

Republika Hrvatska osigurava, ovisno o materijalnim mogućnostima, nužni smještaj, prehranu, školovanje djece, stalnu novčanu pomoć, zdravstvenu zaštitu i pomoć za podmirenje drugih nužnih životnih potreba svim osobama kojima se na osnovi ovoga Zakona prizna status prognanika ili izbjeglice.

Članak 2.

Osobi koja je s ratom ugroženog područja na teritoriju Republike Hrvatske, samostalno ili organizirano putem općinskog štaba civilne zaštite, Hrvatskog Crvenog križa, centra za socijalni rad i dr., a na osnovi procjene organa Ministarstva unutarnjih poslova ili nadležnog zapovjedništva Hrvatske vojske, napustila mjesto prebivališta da bi izbjegla neposrednu opasnost za život pred agresijom i drugim oružanim akcijama, priznaje se status prognanika ili izbjeglice.

Prognanik u smislu ovoga Zakona je osoba iz stavka 1. ovoga članka koja je s jednog područja Republike Hrvatske izbjegla na drugo područje Republike Hrvatske.

Izbjeglica u smislu ovoga Zakona je osoba iz stavka 1. ovoga članka koja je iz Republike Hrvatske izbjegla u inozemstvo.

Ratom ugroženo područje proglašava Vlada Republike Hrvatske.

Članak 3.

Osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo navedeno u članku 3. stavku 1. Zakona o općem oprostima (»Narodne novine«, br. 80/96.) ne može ostvariti prava iz ovoga Zakona.

Za osobu protiv koje je podignuta pravomoćna optužnica za kazneno djelo navedeno u članku 3. stavku 1. Zakona o općem oprostima (»Narodne novine«, br. 80/96.), ostvarivanje prava iz ovoga Zakona odgađa se do pravomoćnosti sudske odluke kojom se dovršava kazneni postupak.

Ograničenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka glede prava iz ovoga Zakona ne odnose se na članove obitelji osoba iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 4.

Ako su razlozi iz članka 3. stavka 1. i 2. ovoga zakona postojali prije priznavanja statusa prognanika ili izbjeglice, a nadležni organ je za njih saznao kasnije ili su nastupile poslije priznavanja statusa prognanika ili izbjeglice toj osobi će se oduzeti status prognanika ili izbjeglice.

Članak 5.

U priznavanju, odnosno oduzimanju statusa prognanika odlučuje regionalni ured za prognanike (u daljnjem tekstu: regionalni ured) nadležan za općinu, grad ili Grad Zagreb na području kojeg je prognanik smješten.

Regionalni ured može ovlaštenje iz stavka 1. ovoga članka prenijeti na nadležni centar za socijalni rad, uz suglasnost Ministarstva rada i socijalne skrbi.

O priznavanju statusa izbjeglice odlučuje Ured za prognanike i izbjeglice pri Vladi Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ured) na temelju dokumentacije iz koje je vidljivo da je osoba koja je izbjegla u inozemstvo imala u stranoj državi priznat status izbjeglice.

Osobi iz stavka 3. ovoga članka po povratku iz inozemstva priznaje se status prognanika ako je prije zbjega imala prebivalište na teritoriju Republike Hrvatske u koje povratak privremeno nije moguć.

Protiv rješenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka kojim je odbijen zahtjev za priznavanje statusa prognanika i protiv rješenja kojim je taj status oduzet, može se izjaviti žalba Uredu.

Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka kojim je odbijen zahtjev za priznavanje statusa izbjeglice, ne može se izjaviti žalba već se može pokrenuti upravni spor.

Članak 6.

Regionalni ured vodi evidenciju prema svojim podacima i dostavljenim podacima centara za socijalni rad o prognanicima, njihovu zbrinjavanju i pomoći u skladu sa naputkom Ureda.

Evidenciju o izbjeglicama iz stavka 1. ovoga članka vodi Ured.

Hrvatski Crveni križ može, za potrebe Službe traženja koristiti evidencije regionalnih ureda i Ureda.

Podaci o broju, smještaju, zbrinjavanju i pomoći prognanicima i izbjeglicama mogu se dobiti i koristiti samo na temelju pismenog zahtjeva dostavljenog Uredu i odobrenog od strane pomoćnika ministra.

Članak 7.

Regionalni ured odnosno centar za socijalni rad koji je odlučio o priznavanju statusa prognanika dužan je u roku od 48 sati od dana priznanja statusa prognanika i o njegovom smještaju izvijestiti policijsku upravu, odnosno policijsku stanicu Ministarstva unutarnjih poslova radi registracije boravka prognanika u mjestu njegova prihvata i smještaja, te nadležno tijelo uprave za poslove obrane za osobe starije od 18 godina.

Članak 8.

Osoba kojoj je priznat status prognanika na osnovi ovoga Zakona može u mjestu boravišta ostvariti svoja prava, odnosno pribaviti javne isprave koje se prema posebnim propisima ostvaruju, odnosno pribavljaju u mjestu prebivališta, na temelju isprave kojom se dokazuje status prognanika.

Članak 9.

Osobi kojoj je priznat status prognanika prestaje taj status:

1. odlukom županijskog poglavarstva njezina prebivališta, odnosno gradskog poglavarstva Grada Zagreba, da se može vratiti u mjesto prebivališta budući da su prestali razlozi zbog kojih je iz tog mjesta prognana, odnosno izbjegla;
2. na osnovi vlastite odluke da se vrati u mjesto prebivališta;
3. ako ne prihvati ponuđen joj organizirani nužni smještaj i druge oblike organizirane pomoći;
4. ako ne izvršava obveze utvrđene člankom 22. i 23. ovoga Zakona.
5. ako se vrati na temelju Programa povratka i zbrinjavanja prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba (»Narodne novine«, br. 92/98.),
6. ako ju nadležno tijelo stambeno zbrine ili ako ostvari položaj najmoprimca na temelju Zakona o najmu stanova (»Narodne novine«, br. 91/96., 66/98.),
7. ako nije u propisanom roku podnijela zahtjev za obnovu,
8. ako ne ostvari pravo na obnovu.

Odluku iz stavka 1. točke 1. ovoga članka županijsko poglavarstvo, odnosno gradsko poglavarstvo Grada Zagreba, dostavlja Uredu najkasnije u roku od 7 dana od dana donošenja.

Članak 10.

Osobi kojoj je priznat status prognanika pozivom nadležnog tijela državne vlasti na vojnu ili radnu obvezu prestaju prava propisana ovim Zakonom samo u opsegu u kojemu su priznata tamo gdje je osoba pozvana na izvršenje obveze.

Članak 11.

Nadležno tijelo državne vlasti koje je prognanika pozvalo na vojnu ili radnu obvezu dužno je o pozivu izvijestiti regionalni ured nadležan za općinu, grad, odnosno Grad Zagreb na području kojeg je osoba prihvaćena i smještena.

Članak 12.

Regionalni ured ili centar za socijalni rad koji je odlučio o priznavanju statusa prognanika izdaje mu ispravu kojom dokazuje taj status i na osnovi koje ostvaruje priznatu mu pomoć. Obrasce isprava iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Ured.

Članak 12a.

Ravnatelji regionalnih ureda za prognanike imaju pravo sudjelovati u radu županijskih skupština i njihovih poglavarstava, županija na području kojih ured djeluje.

U gradskim, odnosno općinskim poglavarstvima gradova i općina na području kojih su zbrinuti prognanici obvezno je jedan član poglavarstva zadužen za brigu o prognanicima.

Članak 13.

Osobi kojoj je priznat status prognanika osigurava se:

1. nužni smještaj,
2. prehrana,
3. stalna novčana pomoć u mjesečnom iznosu koji utvrdi Ured uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske osobama bez prihoda,
4. pomoć u socijalnoj adaptaciji i psihološka pomoć,
5. Školovanje djece,
6. zdravstvena zaštita,
7. pomoć za podmirivanje drugih nužnih životnih potreba (prijevozni troškovi, pogrebni troškovi, dr.)

Obitelj koja je udomila prognanike, te prognanicima koji samostalno vode domaćinstvo osigurava se pravo na stalnu novčanu pomoć čiji mjesečni iznos utvrđuje Ured uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Članak 14.

Nužnim smještajem u smislu članka 13. ovoga Zakona smatra se prostor za stanovanje određen prema broju i uzrastu članova obitelji prognanika i njihovim posebnim potrebama o zdravstvenom stanju i školovanju pojedinih članova obitelji, koji osigurava osnovne uvjete života.

Za smještaj prognanika može se organizirati prognaničko naselje, izbjeglički centar, prihvatilište, sabirni centar, smještaj u druge obitelji i smještaj u objekte odmarališta, hotele i druge hotelsko-turističke objekte uzete u posjed i korištenje na osnovi propisa o zabrani raspolaganja.

Svi postupci prisilnog iseljenja prognanika prekidaju se do stvaranja uvjeta za njihov povratak ili dok im se, uz njihovu suglasnost, ne osigura drugi odgovarajući smještaj u mjestu njihova zbrinjavanja ili u nekom drugom mjestu.

Uvjete za organiziranje smještaja, prehrane i podmirivanja drugih nužnih životnih potreba prognanika u smislu stavka 4. ovoga članka i visinu naknade za pružene usluge propisuje Ured, uz prethodnu suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Naknada iz stavka 5. ovoga članka ide na teret sredstava Republičkog fonda "Kralj Zvonimir".

Članak 15.

U svrhu prehrane prognanika u mjestu prijvata i smještaja osigurava se ili organizira prehrana u odgovarajućim prehranbenim objektima (ustanovama socijalne skrbi, odmaralištima, hotelima i dr.) ili pomoć u hrani (osnovne živežne potrepštine).

Prehrana prognanika u organiziranom smještaju vrši se prema jedinstvenom normativu.

Pomoć u hrani i za podmirivanje drugih nužnih životnih potreba, neovisno o tome da li se daje u osnovnim životnim potrepštinama ili drugoj robi, daje se osobama koje su smještene u ustanovama, osobama koje su smještene u obiteljima i obiteljima koje su primile prognanike prema jedinstvenim mjerilima za svaku skupinu, koje utvrđuje Ured uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Članak 16.

Prognanicima kojima je osiguran smještaj ili koji su sami na zakonit način osigurali smještaj u kući, stanu ili dijelu stana, vikendici i drugom objektu u kojem mogu samoorganizirati život i voditi kućanstvo osigurava se pomoć u hrani i za podmirivanje drugih nužnih životnih potreba davanjem standardiziranih paketa hrane i drugih potrepština, a pod uvjetima i na način određen u članku 15. ovoga Zakona.

Članak 17.

Socijalna adaptacija i psihološka pomoć prognanicima ostvaruje se njihovim aktivnim uključivanjem u život nove socijalne sredine u skladu s njihovim uzrastom, zanimanjem, psihofizičkim sposobnostima, sklonostima interesima.

Program pomoći u socijalnoj prilagodbi i psihološke pomoći utvrđuje Ured.

Humanitarne organizacije te pojedinci koji žele pružati psihološku pomoć ili pomagati u socijalnoj prilagodbi prognanika moraju za obavljanje tih poslova pribaviti dozvole Ureda, a o svom radu dužni su dostavljati tromjesečna izvješća Uredu.

Članak 18.

Školovanje djece prognanika ostvaruje se preko Ministarstva prosvjete i športa.

Prognaoj djeci, koja pohađaju osnovnu ili srednju školu osiguravaju se besplatne školske knjige i pribor, besplatan prijevoz do škole te prehrana sve dok imaju status prognanika, odnosno do kraja školske godine u kojoj gube status.

Učenicima i studentima, koji se školuju izvan mjesta zbrinjavanja osigurava se smještaj u učeničke ili studentske domove bez naknade.

Roditelji djece prognanika predškolskog uzrasta plaćaju naknadu za smještaj u predškolskoj ustanovi u visini druge kategorije, osim ako im na temelju materijalnih prilika nije utvrđen povoljniji status.

Zdravstvena zaštita prognanika ostvaruje se u skladu s propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju.

Prognanici imaju pravo na besplatnu zdravstvenu zaštitu.

Članak 18a.

Poglavarstva gradova, odnosno općina, na čijem području borave prognanici dužna su osigurati grobna mjesta i dostojanstven pokop prognanika na mjesnom groblju.

Pokop kremiranjem može se obaviti jedino uz suglasnost obitelji pokojnika.

Članak 18b.

Država jamči za kredite koje Hrvatska kreditna banka za obnovu i banke čiji je većinski vlasnik država odobravaju prognanicima.

U ime države jamstvo daje Ministarstvo financija. Država ima prvenstveno pravo namirenja iz nekretnina koje su u vlasništvu prognanika koji je ostvario pravo na kredit.

Pravo iz stavka 3. ovoga članka ne zastarijeva.

Članak 19.

U mjestu prihvata i smještaja prognanika za pojedinu socijalnu i drugu ustanovu u kojoj je smještena skupina prognanika ili za područje jedinice lokalne samouprave na kojem je smješteno više prognanika imenuje se voditelj zbjega.

Voditelja zbjega iz reda prognanika imenuje predsjednik regionalnog ureda.

Voditelj zbjega predstavlja i zastupa prognanike glede njihovih zahtjeva u odnosu na uvjete smještaja, kakvoće prehrane i podmirivanja drugih nužnih životnih potreba, te usklađuje i upravlja aktivnostima prognanika u svrhu samoorganiziranja života u zbjegu.

Voditelj zbjega surađuje s regionalnim uredom, centrom za socijalni rad i humanitarnim organizacijama putem kojih se osigurava pomoć prognanicima.

Članak 20.

Ured u svrhu osiguravanja povratka prognanika i izbjeglica u mjesta njihova prebivališta u dogovoru s općinskim, odnosno gradskim vijećem za određenu općinu, odnosno grad utvrđuje plan povratka prognanika i izbjeglica i osigurava uvjete za to (prijevoz, pratnju i prihvat u mjestu prebivališta i potrebnu pomoć).

U svrhu organiziranja povratka prognanika i izbjeglica u mjesto prebivališta osniva se odbor za povratak kojeg ;ine predstavnici prognanika i izbjeglica iz pojedinih mjesta.

Članak 21.

Sredstva potrebna za ostvarivanje prava prognanika osiguravaju se preko Republičkog fonda "Kralj Zvonimir".

Članak 22.

Osobe kojima je priznat status prognanika dužne su ispunjavati radne obveze koje u dogovoru s voditeljem zbjega utvrdi nadležni regionalni ured.

Prognanici su dužni ispunjavati i radne obveze koje se odnose na njihov svakodnevni život, kao što je spremanje stambenih i drugih prostorija u kojima su smješteni ili koje koriste, pranje i glačanje, nabava hrane, priprema hrane, vođenje brige o djeci, vođenje računovodstva i obavljanje i drugih administrativno-stručnih poslova.

Članak 23.

Prognanici koji ostvaruju prihode kao što su plaća, mirovina ili drugi prihodi dužni su sudjelovati u troškovima njihovog zbrinjavanja (troškovi nužnog smještaja i organizirane prehrane), do visine koju utvrdi Ured uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Sredstva iz stavka 1. ovoga članka uplaćuju se u korist računa Republičkog fonda "Kralj Zvonimir".

Obvezu sudjelovanja prognanika u troškovima zbrinjavanja utvrđuje regionalni ured nadležan prema mjestu smještaja.

IIIA STATUS POVRATNIKA

Članak 23a.

Povratnik u smislu ovoga Zakona jest osoba koja je status povratnika stekla po posebnim propisima o povratnicima, te osoba koja se vratila na temelju Programa povratka i zbrinjavanja prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba (»Narodne novine«, br. 92/98.).

Članak 23b.

Osoba iz članka 23a. ovoga Zakona kojoj je priznat status povratnika, prava povratnika iz ovoga Zakona može ostvarivati najdulje 6 mjeseci računajući od dana povratka.

Za vrijeme ostvarivanja prava iz stavka 1. ovoga članka povratnik ne može ostvariti pomoć za uzdržavanje iz Zakona o socijalnoj skrbi («Narodne novine», br. 73/97.).

Članak 23c.

Odredbe glave II., III., IV. i V. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju na povratnike i raseljene osobe.

Članak 24.

Ovaj Zakon na odgovarajući se način primjenjuje i na osobe koje su napustile mjesto prebivališta da bi izbjegle neposrednu opasnost za život zbog prirodnih katastrofa.

Članak 24a.

Normativ iz članka 15. stavka 2. utvrdit će Ministarstvo zdravstva.